

Начев Андрій Петрович (м. Одеса) – здобувач кафедри філософії та соціології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

В сучасному українському суспільстві основою розвитку останні роки часто виступають інформаційні процеси, в яких широко використовуються інформаційно-телекомунікативні технології. Впровадження цих технологій у всі сфери життєдіяльності людини сприяло виникненню і розвитку глобального процесу інформатизації, який, у свою чергу, дав поштовх інформатизації креативної сфери діяльності людини. В даному контексті стає природним питання про сенс людського буття в нових реаліях, про можливість самореалізації в інформаційному просторі.

Самореалізація особистості розглядається як одна з основних цінностей життєдіяльності кожної людини, що відображає його прагнення якнайповніше проявити свої здібності та потенціали і втілити їх у процесі продуктивної діяльності, як «процес становлення, розгортання та реалізації індивідом особистісних здібностей у міру формування нормативно-ціннісних уявлень, світоглядних ідеалів, мотивації поведінки та досягнення цілей в рамках соціальних механізмів, локалізованих в конкретному політико-культурному просторі і визначають граничні рівні, а також форми і способи мобілізації особистісного потенціалу» [3, с. 10].

На нашу думку, самореалізація як свідомий і активний процес можлива тоді, коли особистість усвідомлює свої інтереси, потреби й здібності, які вона матеріалізує в практичній діяльності. Процес самореалізації складається з етапів здійснення найближчих і конкретних цілей, послідовна реалізація яких і складає здійснення життєвої мети людини, сенсу його буття. Таким чином, життя індивіда - це безперервний ланцюг актів самореалізації, що істотно розрізняються за масштабом і суспільним значенням.

Якісною особливістю самореалізації особистості в процесі інформатизації особистості є перетворення творчості, креативної діяльності людства в об'єктивно необхідний процес. А це вже початок формування нової тенденції суспільної еволюції людства в об'єктивно необхідний процес. На думку психологів (К. Роджерс та ін), механізмом творчої активності є, насамперед, прагнення до наднормативної діяльності, самореалізації, яка не визначається заздалегідь заданою метою. В цьому сенсі творчий акт не залежить від будь-якого певного змісту, головним спонукальним мотивом творчості є прагнення людини реалізувати себе, проявити свої можливості.

Розвиток техніки й технології, орієнтовані на масове споживання, спрощення, тиражування та здешевлення, дає можливість домінувати культурі, заснованій на нових інформаційних технологіях комунікації. Інформаційна культура проявляється в структурі інформаційного простору людини.

Так, зараз бурхливий розквіт у світі і в нашій країні переживають соціальні мережі, що охопили більшість користувачів Інтернету. Інформаційний простір стає гуманітарним простором, новим «середовищем проживання», який - хочемо цього чи не хочемо - все більше і більше освоюється людиною та доповнює його буття.

Дослідник Н. В. Водянова, об'єктивно оцінюючи віртуальну реальність, інтернет-спілкування й блогосферу, характеризує людину - суб'єкта самореалізації, розглядає в якості методологічної підстави антропологічної константи - самотрансценденції і самототожності, виявляє амбівалентність характеристик особистості інформаційного суспільства. Так, з одного боку, людина найчастіше постає як «ринкова особистість»: максимальне споживання і бажання «вигідно себе продати», егоїст, нескінченно трансформується конформіст; з іншого боку - креативність, прагнення до нестандартного самовираження.

Інтернет, на думку дослідника, дає широкі можливості прояву себе, свого «особистісного начала», що забезпечується специфікою способу комунікації, анонімністю, зняттям ряду обмежень. Це своєрідна творча лабораторія для експериментів з власною ідентичністю [1, с. 9].

Погоджуючись з дослідниками в тому, що світ Інтернету - це продовження реального світу (та сама трудова діяльність і ділові контакти, ті ж міжособистісні спілкування і розвага, ті ж пізнання, освіта, хобі, творчість), констатуємо, що віртуальна самореалізація впливає і на самореалізацію в реальному житті та сприяє великому ризику відчуження особистості з матеріального світу у віртуальний.

Література

1. Водянова Н. В. Самореализация личности в пространстве интернета: философско-

антропологический аспект : автореф. дис. канд. филос. наук. – Челябинск : ЧГАКИ, 2009. – 22 с.

2. Запорожченко О. В., Кавалеров В. А. Гуманізація та відчуження людини: проблеми і перспективи: Монографія. – Одеса: Астропринт, 2005.–120с.

3. Паршин А. В., Пономаренко А. И., Шпак В. Ю. Самореализация личности в политической культуре : моногр. – Ростов н/Д : Литфонд, 2004. – 180 с.

Праведна Н. П. (м. Одеса) – кандидат фізико-математичних наук, викладач кафедри фізичного та математичного моделювання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ (СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ)

Дослідження проблеми регулювання якості належить до найбільш актуальних проблем сучасної теорії освіти. Її актуальність зумовлена потребами практики, насамперед потребами різкого нарощування освітнього потенціалу нації, забезпечення конкурентоспроможності випускників загальноосвітніх шкіл й університетів на ринку праці, як в середині держави, так і на міжнародному рівні.

Як засвідчують аналітики [1], Україна завжди забезпечувала своїм громадянам освіту, що відповідає стандартам і нормам найбільш ефективних і якісних освітніх систем Європи і світу. Пристойну освіту отримувала учнівська й студентська молодь і в часи існування України в складі колишнього СРСР. Водночас «радянська освіта» мала суттєві недоліки, головними серед яких були: а) надмірна ідеологізація, партизація і централізація системи; б) денационалізація навчального матеріалу й виховання; в) «мілітаризація» та деперсоналізація навчально-виховного процесу та ін. Вони були органічно «вмонтовані» в систему освіти колишнього СРСР й об'єктивно не могли повною мірою забезпечити освітньо-виховні потреби згодом незалежної держави. Потреба у створенні національної системи освіти сприяла виділенню ряду завдань для реформування її як такої. Першочерговими стали завдання щодо створення нормативно-правової бази освіти, оптимізації мережі закладів освіти, трансформації гуманітарної освіти, створення системи контролю якості освітньої діяльності, переходу до ступеневого принципу підготовки фахівців тощо.

Зрозумілим у цій ситуації є те, що інтеграційним стрижнем, основою і принципом становлення національної системи освіти є її якість. Управління якістю, таким чином, має ряд певних проблем, невирішення яких позбавить ефективно сприяти реформуванню, а тим паче говорити про становлення конкурентоспроможної національної системи освіти.

Як відомо, освітянська діяльність – навчання і виховання підростаючого покоління – у філософсько-педагогічних системах світу завжди пов'язувалась з її якістю, обґрунтуванню механізмів впливу на яку (з метою її підвищення) присвячували свої трактати філософи й педагоги різних часів і народів світу. Платон, наприклад, відносив цю функцію виключно до пріоритетів держави. Аристотель однозначно пов'язував її зі стійкістю засвоєння знань та логікою мислення. Середньовічна філософсько-педагогічна традиція якість освіти пов'язувала з ефективністю засвоєння біблійного знання; Відродження і Нові часи «повернули» її до людини, духовного світу останньої, її працездатності за допомогою техніки й загального вміння «жити у суспільстві» тощо. ХІХ–ХХ ст. висунуло щодо цієї проблеми надзвичайно широкий спектр думок і поглядів. В інтерпретації різних філософів якість освіти визначається «освоєнням необхідної суми знань», а також «оптимальною організацією життєдіяльності університетів» (В. Гумбольдт); «реалістичним сприйняттям набутого знання, зрозумілого самостійно» (К. Ясперс); «оволодінням загальною культурою» (М. Данилевський, П. Сорокін, А. Тойнбі); вмінням «знайти своє місце в системі виробничих і соціальних відносин» (М. Вебер); «ефективно керувати технічними й соціальними системами» (Мемфорд, Е. Тоффлер) та ін.

Сучасна філософія якість освіти представляє як багатовимірну модель соціальних норм і вимог до особистості, освітнього середовища, в якому відбувається її розвиток, та системи освіти, що реалізує їх на певних етапах навчання людини.

Якість освіти є багатогранною категорією, що за своєю сутністю відображає різні аспекти освітнього процесу – філософські, соціальні, педагогічні, політичні, демографічні, економічні та інші. Якість освіти трактується в таких вимірах як: суспільний ідеал освіченості людини, результат її навчальної діяльності, процес організації навчання і виховання, критерії функціонування освітньої